

XUNG TÁN
DUYÊN KHỞI

XUNG TÁN DUYÊN KHỞI

Tôn giả Je Tsong Kha Pa

Chuyển ngữ : Nhật Hạnh – Tenzin Yangchen

Kính lễ Thượng sư Diệu Âm Bồ tát

1. Đáng trí, thuyết vô thượng
Do bởi thấy và thuyết
Kính lễ đáng Tội Thắng,
Vị chứng, thuyết duyên khởi
2. Mọi suy thoái trên đời
Đều từ rễ vô minh
Thấy pháp gì diệt trừ
Phật dạy thuyết duyên khởi.
3. Vì vậy người có trí
Lẽ nào không hiểu rằng
Trí tuệ về duyên khởi
Là tinh túy pháp Phật.

4. Thế nên, ai xưng tán
Hy hữu, đáng Cứu hộ
Ngoại trừ pháp duyên khởi
Còn pháp nào hơn thế?

5. Các pháp y duyên sinh
Pháp ấy tự tánh Không
Tuyệt vời thay thiện thuyết
Còn giáo thuyết nào hơn?

6. Kẻ phàm phu chấp thật
Bị biên kiến trói chặt
Trí giả với duyên khởi
Cắt đứt lưới hí luận.

7. Pháp này không đâu thấy
Nên tôn Ngài Đạo sư
Ngoại đạo chỉ khoa trương
Gọi chôn là sư tử.

8. Thiện tai Đại Đạo Sư
Thiện tai đáng Y xứ

Thiện tai Thù thắng thuyết
Thiện tai đấng Cứu hộ
Con kính lễ Đại sư
Khéo tuyên thuyết duyên khởi.

9. Hằng vì ích chúng sinh
Đấng Y vương thuyết giáo
Tâm yếu là tánh không
Nhân quyết định vô tỉ.

10. Cho rằng lý duyên khởi
Lỗi tương vi, bất thành
Người ấy làm sao hiểu
Giáo pháp của Thế Tôn?

11. Phật dạy nếu khi thấy
Không tức nghĩa duyên khởi
Tự tánh ấy là không
Chấp nhận tác sở tác
Không trái nghịch lẫn nhau.

12. Nếu ai thấy ngược lại.
Không thì không tác dụng
Tác dụng chẳng phải không
Kẻ ấy rớt xuống ngay
Vực khổ não hiểm ác.
13. Vì thế giáo pháp Phật
Tán thán kiến duyên khởi
Chẳng phải không tất cả
Chẳng phải có tự tánh.
14. Độc lập như hoa đóm
Không duyên không hiện hữu
Nếu nó có thật tánh
Trái quan hệ nhân duyên.
15. Vì vậy không pháp nào
Mà không do duyên khởi
Nếu phi tự tánh không
Không pháp nào tồn tại.

16. Nếu pháp có tự tánh
Tự tánh không thể diệt
Không thể diệt hí luận
Không thể chứng Niết Bàn.

17. Giữa pháp hội trí thức
Vớ tiếng hồng sư tử
Thế Tôn tuyên nhiều lần
Các pháp ly tự tánh
Đối với quan điểm này
Ai dám tranh biện Ngài?

18. Không mảy may tự tánh
Duyên đây pháp này sinh
Tất cả lý đều thành
Chân tục không mâu thuẫn.

19. Do thiện thuyết duyên khởi
Không lệ thuộc biên kiến
Lý do thiện thuyết ấy
Tôn Ngài vô thượng thuyết.

20. Cái này tự tánh không
Duyên cái này quả sinh
Hai khẳng định tương đối
Tương hỗ không tương huỷ.
21. Còn gì kỳ diệu hơn
Còn gì thù thắng hơn
Còn đạo lý nào hơn
Đề tán thán Thế Tôn.
22. Nô dịch bởi ngu si
Chúng thù nghịch Thế Tôn
Không hiểu diệu âm vô tự tánh
Có gì phải ngạc nhiên.
23. Thọ hành Thế Tôn giáo
Trân trọng thuyết duyên khởi
Mà không kham tiếng hồng Không tánh
Ấy mới thật ngạc nhiên.
24. Cửa vô thượng dẫn vào
Duyên khởi là vô tánh

Phàm phu từ danh xưng
Trở lại chấp tự tánh.

25. Biết lấy phương tiện nào
Đưa những chúng sinh ấy
Vào đạo lộ vô tử
Lối chư Thánh thiện hành
Mà Thế Tôn hoan hỷ.
26. Tự tánh, phi hư, phi đối đãi
Duyên sinh hư giả và đối đãi
Làm sao cùng thống nhất
Hai sự không mâu thuẫn?
27. Những gì do duyên khởi
Bản lai không tự tánh
Bản thể chúng là không
Trong không mà hiện lộ
Nhu ảo thuật hoá hiện.
28. Thế Tôn chân thật thuyết
Kẻ vẫn nạn thảm bại

Chẳng tìm ra sơ hở
Khiến cho chúng khiếp đảm.

29. Thuyết này nhắm đích gì?
Các pháp thấy, không thấy
Viễn ly lỗi chấp trước
Tăng ích và tổn giảm.
30. Lời Thế Tôn vô tử
Nhân thấy lý duyên khởi
Tâm con khởi xác tín
Giáo pháp khác Ngài dạy.
31. Kiến như nghĩa thiện thuyết
Chư vị học theo Ngài
Xa lìa mọi suy tổn
Nhỏ tận gốc sai lầm.
32. Quay lưng với Thánh giáo
Dù khổ hạnh dài lâu
Càng gọi, càng sai lầm
Do ngã kiến kiên cố.

33. Hy hữu, người có trí
Hiểu khác biệt giữa hai
Há dễ tận đáy lòng
Không tôn kính Thế Tôn.
34. Chưa hiểu nhiều pháp Phật
Dù nơi một phần nghĩa
Xác quyết khởi sinh ra
Tâm hỷ lạc thù thắng.
35. Ôi vì ngu thiếu huệ
Tuy quy Phật đã lâu
Con chưa hiểu một phần
Công đức tụ Thế Tôn.
36. Thế nhưng, khi lâm chung
Dòng sinh mạng chưa dứt
Tạm khởi chút tín tâm
Đây quả thật đại hạnh.
37. Thuyết duyên khởi trong các thuyết
Trí duyên khởi trong các trí

Như Tỏi thắng vương trong đời
Thế Tôn chứng tri, không ai khác.

38. Tất cả giáo pháp Phật
Hướng nhập lý duyên sinh
Nhằm hướng đến Niết Bàn
Ngài chẳng hành hạnh nào
Không mang lại tịch tịnh.
39. Vi diệu thay, giáo pháp cao minh
Những ai nghe được rót vào tai
Đều đạt đến cùng tịch tịnh trí
Ai mà không cung kính thọ trì.
40. Hay hàng phục oán địch
Lìa trái nghịch trước sau
Cho chúng sinh hai lợi
Với tôn đạo lý này
Chúng con thêm hoan hỷ!
41. Trải qua vô lượng kiếp
Vì truy cầu duyên khởi

Ngài thí nhiều thân mạng
Người thân cùng tài sản.

42. Thấy những công hạnh nào
Dẫn pháp từ Tôn ý
Nhu lưỡi câu câu cá
Thật là kém phước duyên
Chưa nghe chính Phật dạy.

43. Tự hận thiếu thiện căn
Lực của nổi ưu ão
Không rời tâm ý con
Nhu lòng mẹ trông con.

44. Suy nghiệm lời Tôn sư
Tướng tốt chiếu sáng ngài
Lưới hào quang xoay quanh
Bằng phạm âm Phật thuyết.

45. Tâm con tưởng lời Ngài
Ảnh tượng đấng Năng nhơn
Hiện hiện trong lòng con

Như ánh trăng mát dịu
Xua tan khổ nóng bức.

46. Giáo pháp vi diệu này
Kẻ phàm phu vô trí
Lúng túng và hỗn loạn
Như vương trong cỏ rôi.

47. Thấy tình thế như vậy
Con đặt nhiều nỗ lực
Thuận hành theo trí giả
Truy cầu chân mật ý.

48. Khi học nhiều kinh điển
Ngoại giáo lẫn nội giáo
Tâm con luôn khổ não
Vương mắc lưới hoài nghi.

49. Thế Tôn thọ ký Thánh Long Thọ
Giải thích rõ pháp vô thượng thừa
Giáo thuyết như vườn hoa kunda
Khiến lìa biên chấp hữu và vô.

50. Trí vô nhiễm trăng tròn
Vô ngại đạo hư không
Trừ tối tăm biên kiến
Át sao đêm tà thuyết.
51. Vòng bạch quang chiếu diệu
Thiện thuyết của Nguyệt Xứng
Khi gặp được ân sư
Tâm con được an ổn.
52. Trong tất cả Phật sự
Thuyết pháp là đệ nhất
Người trí tưởng niệm Phật
Từ duyên khởi mà niệm.
53. Xuất gia nối gót Bạc Đạo sư;
Tu học Thánh giáo không yếu kém
Tỳ kheo tinh tấn hành du già
Đề tỏ tôn kính Đại Tiên Nhân.
54. Nhờ ân đức Tôn sư
Con ngộ pháp vô thượng

Hồi hướng công đức này
Cho tất cả hữu tình
Được thiện hữu nhiếp thọ.

55. Nguyên cầu giáo pháp Đấng lợi sanh
Tồn tại đến cùng biên tế hữu
Bất động trước gió ác phân biệt
Người người tín nhẫn thường sung mãn
Thông đạt thuyết giáo của Đạo sư.
56. Nguyên trong mọi kiếp xả thân mạng
Trụ trì diệu pháp đấng Năng nhơn
Hiển dương thậm thâm duyên khởi tánh
Đầu một sát na không buông lung.
57. Con nguyện ngày đêm thường suy tìm
Phương tiện nào xiển dương diệu pháp
Đạo Sư Tối thắng vô lượng kiếp
Tận tâm nỗ lực mới thành tựu.
58. Khi hành tinh tấn tịnh ý lạc
Nguyện chư Phạm Thiên, Đế Thích, Hộ thế

Thiện thần, Hộ pháp, Đại Hắc thiên
Thường xuyên hộ trì không xao lãng.

Thi tụng này là tinh túy thiện thuyết xưng tán Đức Phật Thế Tôn thuyết lý duyên khởi thâm sâu mà đối với vô thượng đạo sư thiện tri thức toàn thế gian chưa từng biết đến .Thi tụng này soạn thuật bởi vị tỳ kheo đa văn ,tôn giả Lobsang Drakpa tại nơi ẩn cư Lhading trên tuyết sơn Đê Thích Thiên Ode Gungyal ,tên khác là Nampar Gyalwailing) Cung trời Đâu Suất – Ganden (được ghi chép thuật lại bởi Namkhapal.

